

Hoop doet leven

In de huiskamer is ze nadrukkelijk aanwezig. Portretjes op de kast, een schilderij boven de bank.

Haar slaapkamer op de tweede verdieping is nog bijna als toen, ruim vier jaar geleden. Alsof de tijd er heeft stilgestaan. Toch is het niet een impressie van stagnatie en vergankelijkheid die na mijn bezoek blijft hangen. Integendeel: ik kom bezielde en levenslustig thuis. Met dank aan Wanda Beemsterboer-Avenarius, een moeder die het ondenkbare meemaakte én, uit naam van haar dochter, overleven tot kunst verhief. Dit is een verhaal over hoop. **TEKST:** NIELS BRUMMELMAN

‘Het is niet te vermijden dat vogels van droefheid landen op onze schouders. Wel is te voorkomen dat zij nesten bouwen in ons haar’ – Chinees gezegde

Natuurlijk, het is waar. De dood hoort bij het leven als schaduw bij licht. Maar wat als een ander besluit dat het voor je dierbare tijd is om te gaan? Dat je hem of haar nooit meer mag knuffelen, nooit meer mag spreken, nooit meer mag zien? Wat dan? Het overkwam Wanda Beemsterboer-Avenarius. Op 2 december 2006 werd haar dochter Nadine vermoord. Door een jaloerse ex. Met 36 messteken. Welke rol speelt spiritualiteit tijdens het rouwproces? Bieden concepten als leven na de dood, ziel, (nood)lot, loslaten en vergeving werkelijk - ook na een gruwelijke gebeurtenis als de moord op je kind - houvast? Tot haar eigen grote verdriet kan Wanda op dergelijke vragen als geen ander antwoord geven.

Wanda, ook vóór het overlijden van Nadine was je al in het spirituele geïnteresseerd. Wat betekent spiritualiteit voor jou?

“Rond mijn vijftiende begon ik me ervoor te interesseren. Het kan zijn dat mijn achtergrond daarbij ook een rol speelde. Er stroomt namelijk wat Indonesisch bloed door mijn aderen. Zodoende heb ik altijd geleefd vanuit mijn gevoel, mijn intuïtie. Dat is ook wat spiritualiteit voor mij betekent: je hart verbinden met de wereld om je heen. Dat ook durven, want het maakt je kwetsbaar. Maar het zorgt er ook voor dat de schoonheid van het leven zich aan je openbaart.”

Dat heeft je tijdens het rouwen vast geholpen...

“Nou en of! We bezochten na de dood van Nadine een bijeenkomst voor ouders van vermoorde kinderen. Ik zag veel mensen wiens wereld zwart geworden was. Zij hadden totaal geen oog meer voor het goede en het mooie. Waren boos, verbitterd. Vanuit mijn ervaring kan ik deze mensen heel goed begrijpen en ik besef dat mijn optimisme voor een belangrijk deel aangeboren is. Toch heb ik het gevoel dat ze zich ermee tekort doen. Alsof ze zichzelf extra straffen. Want verbittering werkt als gif dat je om je heen strooit. Het stoot anderen af.”

Die verbinding met anderen is voor jullie heel belangrijk, hè?

“Zeker. De dag dat Nadine vermoord werd zat ons huis binnen een mum van tijd vol met mensen. Vrienden, burens, kennissen... Men kwam spontaan of op verzoek van mijn man Jacques. Dat zijn geen rationele beslissingen die je dan neemt. Op zulke momenten word je

compleet op je gevoel, je instinct als het ware, teruggeworpen. Blijkbaar wisten we intuïtief: we hebben ze nodig. Menselijke warmte heeft ons toen gevoed. Letterlijk en figuurlijk. Wanneer woorden tekort schieten rest ons niets anders dan een aanraking, omhelzing of knuffel. Maar deze werken zó troostend. Cruciaal, wil je overeind blijven.”

Het valt op dat het ritueel bij jullie rouwverwerking centraal staat.

“De laatste decennia heeft een verschraving van uitvaart- en rouwrituelen plaatsgevonden. Heel spijtig, want ze spelen wat mij betreft een belangrijke rol bij de verwerking van het verdriet en het gezamenlijk beleven daarvan. Aan Nadine's uitvaart ging een stille tocht vooraf, waaraan duizend mensen hebben deelgenomen. Het was hartverscheurend en tegelijkertijd prachtig. In de kerk werd gedanst en gezongen voor Nadine, die, door bloemen omringd, op haar door vrienden gemaakte baar lag. De avond ervoor hadden we thuis rondom haar lichaam gezeten terwijl vrienden van ons een klankhealing gaven. Dat ontspanningsmoment hadden we allemaal écht even nodig. We voelden ons helemaal verbonden met Nadine.”

Ik heb begrepen dat een dergelijk gevoel van verbondenheid je nog regelmatig overvalt?

“Het gebeurt me inderdaad geregeld dat ik plotsklaps van top tot teen kippenvel heb. Als een golf komt haar energie over me heen. Haar aanwezigheid is dan bijna tastbaar. Vanwege deze ervaringen en andere tekens die ze ons na haar dood heeft gegeven, geloof ik dat Nadine er nog is en dat we elkaar ooit weer zullen zien.”

Zou je een paar voorbeelden willen geven van tekens die jullie mochten ontvangen?

“Jacques en ik zitten op een avond op de bank het nieuws te kijken en ineens komt daar weer de plaats delict in Amsterdam voorbij. ‘Dat hoef ik niet weer te zien, zo vlak voor het slapen gaan’, zeg ik. Precies op dat moment springt onze cd-speler aan en vullen dolfjinge-luiden de huiskamer. Een cd van Nadine die blijkbaar nog in het apparaat zat... Andere keren heb ik sms'jes van haar ontvangen. De eerste op Nieuwjaarsdag 2007 rond half twee 's middags. ‘Nadine’ stond er op de display. Ik dacht dat ik gek werd. Met bevende vingers opende ik het bericht. Het bleek een eerder verstuurd bericht te zijn met de volgende tekst: ‘Lieve mama, wat zit je nu toch in een dip. Probeer te blijven genieten van de natuur. Ik houd van je! Nadine’. De inhoud van ▶

‘Op de display stond “Nadine”. Ik dacht dat ik gek werd. Met bevende vingers opende ik het sms-bericht...’

Nadine Foundation

Als een levend monument voor Nadine, zo beschouwen de nabestaanden van het Hoornse meisje de door hen opgerichte 'Nadine Foundation'. Het uitbrengen van de dvd 'Nadine – Inspired by you' vormde een eerste aanzet. Daarna zijn de activiteiten van de stichting aanzienlijk uitgebreid. Zo worden er onder andere evenementen tegen geweld georganiseerd, geven de ouders van Nadine gastlessen op scholen over zinloos geweld en destructieve relaties en vindt elk jaar de hardloopwedstrijd 'Nadine OK Run' plaats. De opbrengsten gaan naar goede doelen die zich richten op preventie van geweld en het bevorderen van dierenwelzijn. Al deze publieke activiteiten zijn waardevol en mooi, maar trekken af en toe een zware wissel op het gezinsleven van de familie Beemsterboer. Vandaar dat door moeder Wanda gewaakt wordt voor overbelasting. Wanda: "We eren Nadine niet alleen door haar idealen uit te dragen, maar ook door goed voor onszelf te zorgen."

▼ Nadine met haar zus Jacqueline

▲ Familie Beemsterboer

▼ Nadine en haar moeder Wanda

'Haar overlijden heeft ons veel verdriet gebracht. Maar de vreugde over die twintig jaar samen is er niet minder om'

het bericht sloot exact aan op mijn gemoedstoestand van dat moment. Ik zag het niet zitten, zonder Nadine het nieuwe jaar in... Ik was verbouwereerd, een eerder verzonden sms die zichzelf spontaan opnieuw verstuurt? Anderhalve maand later ontving ik weer een bericht. Ik ben er, vóór het te openen, mee naar de burens gerend. 'Dank je wel, voelt toch wel heel bijzonder', was dit keer de boodschap. Weer een eerder verzonden bericht, maar opnieuw op exact het juiste moment. Het was namelijk de dag na de persrelease van een dvd die we, samen met haar vrienden, voor Nadine hadden gemaakt! Net zo onverwachts als ze kwamen, zijn de berichtjes overigens ook weer uit mijn telefoon verdwenen. Ik heb ze natuurlijk niet gewist, maar weg zijn ze wel. Alsof Nadine wilde zeggen: 'En nu weer door!'. Mijn ouders hebben Nadine trouwens in hun huis gezien. Dat is vooral in het geval van mijn vader best opmerkelijk, aangezien hij heel nuchter en wetenschappelijk is. 'Ik zag haar in de huiskamer, met haar armen wijd naar boven. "Ik ben gelukkig", zei ze', zo vertelde hij me."

Je hebt na haar dood ook een aantal mediums bezocht. Waarom? En hoe heb je die gesprekken ervaren?

"Ik was in het begin dag en nacht met Nadine bezig. In mijn hoofd, maar ook middels de stichting die we namens haar hadden opgericht. Daardoor ontstond bij mij de angst dat ik haar aan de aarde bond, haar ervan weerhield om los te laten en verder te gaan. Dat is niet het geval, zo is mij verzekerd. Sterker nog, het lijkt erop alsof ze haar draai daarboven aardig heeft gevonden. Ze zou mensen begeleiden die, net als zij, onvoorzien overleden zijn. Een ander contact met Nadine ontstond min of meer toevallig – maar wat is toeval? – toen ik bij een medium annex magnetiseur was om me energetisch aan mijn schouders te laten behandelen. De dame in kwestie wist niets over mij, maar voelde

zich genoodzaakt het begin van de behandeling uit te stellen, aangezien er een meisje aan haar verschenen was met een boodschap voor mij. Uit haar beschrijving bleek dat het om Nadine ging. Ze had een boek in haar handen en zei dat ze het heel mooi vond. Ik was toen al begonnen met het schrijven van een boek over onze ervaringen rondom Nadine's dood. Voor mij wederom een hele prettige bevestiging van haar voortbestaan en bovendien een grote stimulans om mijn schrijfplannen door te zetten."

Naast het schrijven van het boek 'Mam, ik bel je zo terug', hebben jullie een stichting opgericht. Wat is het doel van de 'Nadine Foundation'?

"Nadine wilde beroemd worden. Niet voor zichzelf, maar om haar idealen uit te dragen. Als journalist of danseres had ze zeker de potentie om naam en faam te maken. Het mocht niet zo zijn. Om haar dromen toch te realiseren proberen wij via de stichting de door haar gekoesterde goede doelen onder de aandacht van het grote publiek te brengen. Het gaat bijvoorbeeld om dierenwelzijn en het uitbannen van geweld of het verzachten van de gevolgen daarvan. Dat is de bredere, maatschappelijke focus. Onder het mom 'doe iets met je verdriet, anders doet het verdriet iets met jou', helpt de stichting ons persoonlijk bij de verwerking van Nadine's heengaan. We kunnen, door op die manier met haar nalatenschap om te gaan, zin geven aan het zinloze."

Als haar dood op een of andere wijze zin heeft gehad, was het dan ook haar lot om op haar twintigste te sterven? Met andere woorden: heb je het gevoel dat het voorbestemd was?

"Er is me voor en na haar dood vaak verteld dat Nadine een oude ziel is. Een ziel die zijn laatste restje vreugde en energie kwam schenken aan mensen die dat nodig hadden, voordat hij zou samensmelten met

de Grote Geest. Mooi verhaal, maar mijn moederhart komt ertegen in opstand. Wat nou lot? Ik wil gewoon mijn dochter! Aan de andere kant biedt een dergelijke gedachte troost. Misschien was het ook wel zo. Alleen al de twijfel of we na Jacqueline nog wel een tweede kindje wilden... We hadden het gevoel het noodlot te tarten. Daarnaast heeft Nadine's gebrek aan angst voor haar moordenaar ons verbaasd. Maar wellicht mocht ze niet bang voor hem zijn. Was het de bedoeling dat zij hem hulp en ondersteuning zou blijven bieden. Tot het bittere eind."

Was het dan wellicht ook het lot van haar ex om haar om te brengen?

"Ik weet dat als we zo gaan redeneren er niets te verwijten valt. Maar daar zijn wij nog niet aan toe. Het is te snel. Mijn ratio zegt: vergeven doe je voor jezelf, werkt helend en is gezond. Gevoelsmatig moet ik er nog niet aan denken. De vader heeft ons een brief geschreven. Wellicht dat we daar in de toekomst nog wel iets mee gaan doen."

De eerste twee regels op het geboortekaartje van Nadine luiden: 'Stevig omklemd met beide armen, zullen we jou beschermen en verwarmen'. Heb je je ooit schuldig gevoeld?

"Eigenlijk niet. Dat komt omdat Nadine en ik een hele hechte band hadden. We bespraken alles met elkaar. Ik kan niet bedenken wat ik meer had kunnen doen. Natuurlijk waren Jacques en ik niet onverdeeld blij met haar relatie. Hij was een stuk ouder en scheen daarnaast een duister verleden te hebben. We hebben zelfs overwogen hem na te laten trekken, maar vonden dat een motie van wantrouwen. Zo zitten we niet in elkaar, zelfs nu nog niet. Bovendien gaven Nadine's karakter en levensloop geen aanleiding om overbeschermend jegens haar te zijn. 'Mam, alles komt goed', zei ze altijd. En dat was ook zo. Tot 2 december 2006 althans."

Alhoewel je de moord op Nadine niet had kunnen voorkomen, wil je anderen die in een vergelijkbare situatie verkeren wel waarschuwen. Lukt dat?

"Laatst gaven we op een school gastles aan jongeren van een jaar of zestien. We vertelden hen over Nadine en het gevaar van een gewelddadige relatie. Muisstil was het in de klas. Totdat enkele meiden begonnen te huilen. Die bleken zelf ook met relationeel geweld te maken te hebben. Van een van de leraren heb ik inmiddels begrepen dat sommigen na het lezen van mijn boek hun relatie beëindigd hebben."

Vergeef me deze enigszins ongepaste vraag, maar zou je - met de wijsheid en wetenschap van nu - opnieuw aan een tweede zwangerschap begonnen zijn?

"Absoluut. Haar overlijden heeft ons veel verdriet gebracht. Maar de vreugde over die twintig jaar samen is er niet minder om. Die zorgt ervoor dat je dóór kan. Het is niet makkelijk, helemaal niet zelfs. Maar naast verdriet heeft ook blijdschap aan intensiteit gewonnen. We genieten nu nog meer van de kleine dingen. De momentjes samen, het eten van een lekker broodje, het wandelen in de natuur, een bloem. Je hebt het lot misschien niet in eigen hand, maar de manier waarop je ermee omgaat wél. 'Loslaten zie ik meer als elkaar vrijlaten, want echt loslaten zal ons nooit lukken', dat schreef Nadine eens. Zo zie ik het ook. Ik weet dat in het Boeddhisme de leer van onthechting onderwezen wordt. Door van alle verlangens afstand te doen, ontstijgt je de eeuwigdurende cyclus van dood en wedergeboorte. Maar wij willen in Nadine's naam het leven juist vieren. We vertrouwen er ondertussen op dat wat we doen zin heeft. Dat door haar bestaan en vroegtijdige overlijden die spreekwoordelijke steen verlegd is op aarde. Niet voor niets betekent de naam Nadine 'hoop.' ■

Veroordeling

De moordenaar van Nadine Beemsterboer is op 30 augustus 2007 door de rechter veroordeeld tot een gevangenisstraf van twaalf jaar plus TBS met dwangverpleging. Uit de uitspraak: 'Verdachte heeft met zijn daad een jonge vrouw het leven ontnomen en daarmee aan de nabestaanden een onnoemlijk en onomkeerbaar leed berokkend. Zij zullen de gevolgen van hun verlies altijd met zich meedragen'.